

CYKLOPOTULKY ROUTE 66 SK

ORGANIZAČNÉ POKYNY

1.) Dátum vykonania: podľa plánu CTK Lešťan
-začiatok akcie: ŽS Zvolen od 15:00 hod.
-koniec akcie: ŽS Spišská Belá do 09:30 hod.

**2.) Vedúci akcie, odborné
a zdravotnícke zabezpečenie:** MVDr. Michal Ondovčík

3.) K zabezpečeniu plynulého priebehu cykloturistickej akcie je potrebné, aby si každý účastník priniesol so sebou okrem bicykla 😊 aj nasledovný materiál:

Výstroj:

- cyklistický odev a obuv podľa ročného obdobia, pokrývka hlavy, prilba, okuliare,
- náhradný odev (spodná bielizeň, pyžamo, ponožky, náhradný cyklistický odev),
- pláštenka do dažďa, vode-odolný povlak na cyklistické tretry,
- osobné hygienické potreby,
- obal na vodu min. 1 l.

Výzbroj:

- cyklistický batoh (taška na bicykel) na prenos materiálu,
- minimálne jedna náhradná duša,
- lepenie na defekty,
- pumpa na nafukovanie kolies,
- montážne kľúče a náhradné súčiastky,
- nôž,
- potraviny.

4.) Logistické zabezpečenie:

- **ubytovanie** naplánoval CTK Lešťan v Šahách, Sliači, Pohorelej a Ždiari (pri variante 2 aj v Spišskej Belej) v termíne do 21.03.2021. Po tomto termíne si záujemcovia musia zabezpečiť ubytovanie sami. Platbu za ubytovanie uhradí každý účastník akcie.
- **stravovanie** si zabezpečí každý účastník akcie.

5.) Súčasťou týchto organizačných pokynov je informačný materiál.

U účastníkov cykloturistickej akcie sa predpokladá dobrý zdravotný stav. Ďalšie organizačné pokyny budú vydané pri zahájení cykloturistickej akcie.

MVDr. Michal Ondovčík

CYKLOPOTULKY
ROUTE 66 SK

INFORMAČNÝ MATERIÁL

PROGRAM

DÁTUM	ČAS	TRASA PRESUNU	ČINNOSŤ
PRVÝ DEŇ		CESTA VLAKOM do ŽS Šahy Presun bicyklom k hraničnému prechodu s Maďarskom (ZAČIATOK ROUTE 66) a do centra mesta Šahy (<i>ubytovanie</i>)	-zlepencová terasa, -prehliadka mesta
DRUHÝ DEŇ		Presun bicyklom po ceste 66 smer Horné Semerovce-Hokovce-Dudince-Hontianske Tesáre-Hontianske Nemce-Devíčie-Krupina-Dobrá Niva-Zvolen- <i>mimo cesty 66 smer</i> Sliač (<i>ubytovanie</i>)	Zastávka: Dudince-travertíny, Hontianske Tesáre-tesárske dupence, tesárska roklna Krupina-kaviareň v pešej zóne, Dobrá Niva-salaš pred obcou, Zvolen-zámok a Pustý hrad, Sliač-liečebný ústav, letisko
TRETÍ DEŇ		Presun bicyklom <i>mimo cesty 66</i> smer Sliač-Veľká Lúka-Hronsek-Vlkanová-BB(Radvaň)-Banská Bystrica- <i>nástup na cestu 66</i> smer Slovenská Lupča-Medzibrod-Brusno-Nemecká-Lopej-Podbrezová-Valaská-Brezno-Bujakovo-Beňuš-Polomka-Heľpa-Červená Skala- Telgárt (<i>ubytovanie</i>)	Zastávka: Hronsek-drevený kostolík, vodný hrad, Banská Bystrica-centrum, Slovenská Lupča-hrad, Nemecká-pamätník, Lopej-motorest ROUTE66, Brezno-centrum, Telgart-prameň Hrona a meandre rieky Hron, železničný viadukt
ŠTVRTÝ DEŇ		Presun bicyklom po ceste 66 smer Telgárt-Pusté Pole-Vernár-Hranovnica-Kvetnica-Poprad-Matejovce-Veľká Lomnica-Huncovce-Kežmarok-Spišská Belá- Ždiar (<i>ubytovanie</i>)-hraničný prechod s Poľskom(KONIEC ROUTE 66)	Zastávka: Poprad-centrum Kežmarok-centrum, hrad Spišská Belá-centrum
PIATÝ DEŇ		Presun bicyklom do obce Spišská Belá (ŽS) CESTA VLAKOM domov	VARIANT 1
DÁTUM	ČAS	TRASA PRESUNU	ČINNOSŤ
PIATÝ		Presun bicyklom smer Ždiar-Osturňa-	VARIANT 2

CYKLOPOTULKY ROUTE 66 SK

DEŇ		Veľká Frankovka-Spišské Hanušovce-Matiasovce-Spišská Stará Ves-Pieniny (Červený Kláštor)-Haligovce-Veľká Lesná-Toporec-Bušovce- Spišská Belá (<i>ubytovanie</i>)	Pieniny, rieka Dunajec-splav, Červený Kláštor-prehliadka,
ŠIESTY DEŇ		CESTA VLAKOM domov	VARIANT 2

CYKLOPOTULKY ROUTE 66 SK

ANOTÁCIA

Zlepencová terasa

Zlepencová terasa bola za prírodnú pamiatku vyhlásená v roku 2001. Rozloha chráneného územia je viac ako 1,2 hektára. Na územie sa vzťahuje 4. stupeň ochrany. Prírodná pamiatka sa nachádza v katastrálnom území obce Šahy. Predmetom ochrany sú zachovalé zvyšky riečnych terás na Ipeľskej nive. V blízkom okolí: Šinkov salaš, Dudinské travertíny, Park v Horných Semerovciach, Ľudový dom v Hrušove, Čabraď a ďalšie. Verejnosti voľne prístupná.

DUDINSKÉ TRAVERTÍNY

Národná prírodná pamiatka v správe štátnej ochrany prírody Štiavnické vrchy v katastrálnom území obce Dudince. Dudinské travertíny sa nachádzajú v parku v kúpeľnom areáli Dudiniec na ploche s rozlohou 13 280 m² a vznikli vyzrážaním vody okolo minerálnych prameňov.

Najznámejšími sú Rímske kúpele (Močidlá, travertínové pole) neďaleko miestneho amfiteátra, ktoré poukazujú na prítomnosť Rimanov na území dnešného Slovenska. Tvoria ich 32 kamenných bazénov vytesaných do travertínu, na stenách ktorých je možné pozorovať skamenené zvyšky tráv, konárov a listov rôznych stromov. Súčasťou Dudinských travertínov je ďalších 6 samostatných útvarov: Očný prameň (v minulosti považovaný za zázračnú liečivú vodu), Hostečný prameň (využívaný bol na liečbu reumy), Tatársky prameň, Kúpeľný prameň (najväčšia travertínová kopa dosahujúca skoro až 10 m pred kúpaliskom Dudinka), Travertínová terasa (pôvodne terasovité travertíny na brehu Štiavnice) a Šípková Ruženka (asymetrická travertínová kopa nazvaná podľa ruží, ktoré rástli okolo prameňa).

Kúpele Dudince patria k najmladším na Slovensku. Minerálna voda kúpeľov patrí medzi najvzácnejšie vody na svete. Vajcovka alebo prďľavka, ako ju domáci nazývajú, je vysoko mineralizovaná liečivá voda s veľmi vysokým obsahom vápnika ale predovšetkým sírovodíka umožňujúca liečbu rôznych ochorení súčasne. Voda podobného zloženia sa nachádza v Európe už len vo Vichy (Francúzsko).

Tesárske Dupence

Nachádzajú sa neďaleko obce Hontianske Tesáre a nie vytvorené prírodnou činnosťou. Ide o skrýše vytesané do mäkkej horniny, ktoré slúži ako skrýša pre tureckými nájazdmi. O dupencoch sa veľa dokumentov nenašlo ako prvý ich opísal Andrej Kmeť v roku 1902. Dupence sú rozťahnuté na necelých dvoch kilometroch na štyroch miestach a majú pomenovanie podľa poštu dier, ktoré majú vlastné komôrky a miestnosti. Jednodierka a Dvojdiere pravdepodobne slúži na úkryt pre deti a osemdiere pre dospelých. Sú veľké 6 metrov a vysoké až 2 metre. Prístup do niektorých dupencov nie je ľahký, treba prekonať rebrík alebo lano. Pri návšteve dupencov odporúčame navštíviť tiež Tesársku roklinu vzdialenú približne 200 metrov, ktorá vznikla pôsobením vody, nachádzajú sa tu 4 vodopády najkrajšie na jar. Východiskovým bodom turistického chodníka alebo náučného chodníka označenými orientačnými šípkami je obec Dvorníky alebo Hontianske Tesáre.

CYKLOPOTULKY ROUTE 66 SK

Tesárska roklina

Prírodná pamiatka neďaleko obce Hontianske Tesáre v lokalite s rozmanitou faunou a flórou a prírodnými útvarmi. Údolie vzniklo pretekaním potoka cez skaly vulkanického pôvodu. K atraktivite tohto krátkeho údolia prispievajú vodopády, niektoré dosahujú výšku 8 metrov. Roklina je prechodná iba v jednom smere, na konci rokliny je potrebné sa vrátiť späť. Prístup k roklina je možný počas celého roka. Najväčšiu krásu majú počas jari. Východiskovým bodom náučného chodníka značeného červenou farbou je Hontianske Tesáre alebo Dvorníky. Približne 200 metrov od rokliny sa nachádzajú Tesárske dupence

Zvolenský hrad (nový)

Pôvodné sídlo moci sa nachádzalo nad sútokom [Slatiny](#) a [Hrona](#) na strmom brale v hrade z [12. storočia](#), dnes známeho ako [Pustý hrad](#). Jeho neprístupnosť však mala za následok, že sa kráľ [Ludovít I.](#) rozhodol postaviť v rokoch [1360](#) - [1382](#) hrad nový a to podľa vzoru [talianskych](#) mestských kastelov. Zámok bol obnovený na prelome [15.](#) a [16. storočia](#), keď bol jeho majiteľom [J. Thurzo](#). V roku [1548](#) sa pristúpilo k [renesančnej](#) úprave, keď bolo dobudované ďalšie poschodie, nárožné veže a došlo k posunutiu delového bastiónu. Na vtedajšej prestavbe sa podieľali [talianski](#) majstri. Neskoršie stavebné zásahy v podstate nezmenili tvár hradu. Najzávažnejšia prestavba sa týkala [zbarokizovania](#) kaplnky v roku [1784](#) a obnova dvorany, do ktorej preniesli drevený maľovaný strop z roku [1712](#). Pamiatková obnova sa uskutočnila v polovici [20. storočia](#).

Za stavbu Zvolenského zámku sa zaslúžil najmä kráľ Ludovít I. z Anjou, ktorý ho staval ako [gotický](#) poľovnícky zámok. Vo svojej podobe bol dokončený v roku [1382](#), keď sa stal dejiskom zásnub jeho dcéry [Márie](#) so [Zigmundom Luxemburským](#). Pri histórii zámku netreba zabúdať ani na [Jána Jiskru z Brandýsa](#), ktorý sa v [15. storočí](#) stal jedným z najmocnejších vojvodcov v [Uhorsku](#) a zámok bol jedným z jeho sídiel od roku [1440](#) do roku [1462](#). Zámok často navštevoval aj kráľ [Matej Korvín](#) so svojou manželkou [Beatrix](#), ktorá už neskôr ako vdova využívala zámok ako sídlo od roku [1490](#). Okolo roku [1500](#) bolo [Thurzovcami](#) vystavané vonkajšie opevnenie spolu so štyrmi okrúhlymi baštami a vstupnou bránou a v polovici [16. storočia](#) v dôsledku nátlaku [Turkov](#) bolo pristavené ďalšie poschodie so striedňami a nárožnými arkierovými vežičkami. Okolo roku [1590](#) bol potom pristavený aj delostrelecký bastion. Zámok prešiel postupne viacerými stavebnými úpravami, pričom tá renesančná mu v podstate zostala dodnes. Pre jeho historické, umelecké a architektonické hodnoty bol v minulosti vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku a v [60. rokoch 20. storočia](#) zrekonštruovaný (projekt [K. Chudomelka](#), [Stavoprojekt Bratislava](#), 1964; realizácia 1969). Dnes sa v ňom nachádza [Slovenská národná galéria](#), ktorá tu vystavuje svoje expozície.

Pustý hrad (Zvolen)

Pustý hrad^[1] alebo **(starý) Zvolenský hrad** alebo **Starý Zvolen** je [hradný](#) komplex v katastrálnom území mesta [Zvolen](#) nad sútokom [Hrona](#) a [Slatiny](#) v [nadmorskej výške](#) 475 – 571 [m n. m.](#) Skladá sa z dvoch hradných komplexov: Dolného a Horného hradu. Medzi nimi sa nachádza tzv. spojovacia časť dlhá takmer 400 metrov, ktorú v časti pri Dolnom hrade tvorí 206 metrov dlhý múr. Celková rozloha Pustého hradu je 7,6 ha. I keď ide o ruinu, v porovnaní s inými európskymi ale aj svetovými hradmi vystavanými na vrchoch, je

CYKLOPOTULKY ROUTE 66 SK

pravdepodobne najväčší (sýrsky Krak des Chevaliers má rozlohu cca 2,7 ha a pritom ide skôr o pevnosť ako hrad).

Dlhoročný archeologický výskum Václava Hanuliaka na *Hornom hrade* (roky 1992 - 2008) jednoznačne dokázal existenciu staršieho [pravekého](#) kamenozemného valu, na ktorom bola postavená stredoveká hradba. V zásype valu sa nachádzal črepový materiál predovšetkým z [neskorej bronzovej doby](#). Okrem nálezov [lužickej kultúry](#) sa tu našli aj črepy [kyjatickej kultúry](#). Strategické postavenie kopca bolo využité aj v [neskorej dobe kamennej](#), svedčia o tom nálezy [badenskej kultúry](#). Protohistorické osídlenie dokladajú spony a [keramika z doby laténskej](#). Na severozápadnom svahu Horného Pustého hradu sa v roku [1944](#) našiel poklad predmetov z doby bronzovej. Bol uložený pod asi 8 metrov vysokou skalou. Samotný nález má však aj svoju novodobú históriu. Po nájdení [partizánmi](#) v roku 1944, bol pravdepodobne rozdelený na niekoľko častí. Zatiaľ posledná časť tohto depotu bola objavená v roku [2001](#). Prvá sezóna výskumu na *Dolnom hrade* v roku [2009](#) preukázala existenciu staršieho pravekého valu pod západnou líniou jeho stredovekého opevnenia. Pôvodne mal kamenozemnú konštrukciu a v jeho zásype sa nachádza keramika výlučne z neskorej doby kamennej. Na nádvorí Dolného hradu sú potvrdené nálezy aj z mladšej a neskorej doby bronzovej.

Najstaršou [stredovekou](#) stavbou na Pustom hrade je *veža kráľovského komitátneho hradu z 12. storočia*. Spolu s prislúchajúcim opevnením sa nachádza na najvyššom mieste hradného kopca – na kóte 571 m n. m.. Najstaršiu správu o Zvolenskom (Pustom) hrade obsahuje rozprávací prameň nazývaný [Gesta Hungarorum](#) (Činy Uhrov), napísaný na začiatku [13. storočia](#). Po [mongolskom vpáde](#) vzniklo na Pustom hrade veľké refúgiálne opevnenie. Jeho výstavbu organizoval kamenársky majster Bertold. V roku [1255](#) mu panovník [Belo IV.](#) za vykonávanie prác na kráľovských hradoch daroval majetok vyňatý spod kráľovského hradu Zvolen (castro nostro de Zolum).

Je pravdepodobné, že v tomto období vzniklo opevnenie na *Hornom* (3,5 ha) aj *Dolnom hrade* (0,65 ha), a bol vybudovaný aj obranný múr v sedle pod Dolným hradom (dlhý 206 metrov). Z tohto obdobia pochádza veža č. 2 na Hornom hrade a je veľmi pravdepodobné, že aj [donjon](#) Dolného hradu. Ten sa s pôdorysom 20 x 20 metrov radí medzi najväčšie stavby rezidenčného typu v strednej Európe. Spolu s hlavnou vstupnou bránou Horného hradu je zároveň najzachovalejšou architektúrou na Pustom hrade. [Gotická](#) stavebná etapa na Pustom hrade je datovaná od konca 13. storočia až do prvej tretiny [14. storočia](#). K vstupnej bráne Horného hradu bola vtedy pristavaná štvorpodlažná veža. Severovýchodne od obytnej veže č. 2 bola vybudovaná obranná bašta a k nej prislúchajúca priečna hradba. Takto vzniklo predhradie pri vybudovaní ďalšieho hradu ako samostatnej obrannej a obytnej jednotky v rámci hornej polohy Pustého hradu. Župný hrad z konca 13. storočia bol vstavaný do jeho severného cípu. Jeho výstavba súvisí s rodom Balašovcov, so županmi Demeterom a [Dončom](#). Preto sa táto časť pracovne nazýva Dončov hrad. Disponuje samostatným opevnením, palácom, predpalácovým objektom, cisternou a celé nádvorie bolo upravené pomocou terás. Tieto terasy využili v prvej polovici [15. storočia jiskrovské](#) vojská, keď si na nich vybuodovali prízemné obytné objekty.

Zánik hradu Zvolen je datovaný do polovice 15. storočia, do obdobia vojnových stretov medzi [Jánom Huňadym](#) a [Jánom Jiskrom z Brandýsa](#). Písomný prameň z roku [1451](#) uvádza, že Starý Zvolen vypálil Ján Huňady. Poslednou stavbou vybudovanou na Pustom hrade bola vartovka postavená v poslednom decéniu [16. storočia](#).

CYKLOPOTULKY ROUTE 66 SK

Archeologický výskum tu od roku 2009 realizuje Archeologický ústav [Slovenskej akadémie vied](#) v Nitre, vysunutú pracovisko Zvolen.

Drevený artikulárny kostol (Hronsek)

Protestantské cirkevné obrady sa v Hronseku vykonávali do roku [1726](#) v miestnom renesančnom kaštieli. Keď už vyhradené priestory pre obyvateľov širokého okolia nepostačovali, bolo rozhodnuté o výstavbe nového [artikulárneho kostola](#). Hronsek bol vybraný ako spádová obec severnej časti [Zvolenskej stolice](#). Pre južnú časť to bol podobný kostol v [Ostrej Lúke](#).

V čase stavby artikulárnych chrámov habsburskí úradníci robili všetko pre to, aby ešte zmenšili trvácnosť protestantských cirkevných stavieb. Svojoľným prekrúcaním [šopronských artikúl](#) ešte prísňovali aj tak obmedzujúce sankcie. Pre stavbu v Hronseku bolo vybrané miesto, kde bolo hronovisko. Všade na okolí boli močiare a v bezprostrednej blízkosti rieka [Hron](#). Stavba napriek tomu nebola nikdy zatopená. Jednou z ďalších požiadaviek bolo, aby všetci návštevníci mali miesto na sedenie.

Stavba kostola začala 23. októbra [1725](#) a na jeseň [1726](#) bola dokončená. Meno autora projektu nie je známe. Kostol je postavený v tvare kríža. Dlhšie rameno kríža má dĺžku 23 m, kratšie má 18 m, výška kostola je 8 m. Stavba je hrádzenej drevenej konštrukcie z masívneho - [dubového](#) a ihličnatého - smrekovcového dreva.

Unikátne je použitie klasickej spojovacej techniky hlavných nosných prvkov, ktoré sú spájané klasickými tesárskymi spojmi a drevenými kolíkmi. Vnútorňa klenba kostola pripomína tvar prevrátenej lode. Nachádzajú sa tu neobvyklé prvky škandinávskej architektúry, ktorú charakterizujú stĺporadia na [chóroch](#) a pod chórmami, zdobené jónskym ornamentom a prístrešky pri vstupe, podľa čoho sa usudzuje, že na stavbe pracovali remeselníci z Nórska či Švédska. Jedinečné je aj amfiteatrálne usporiadanie lavíc na chóroch.

[Oltár](#) kostola má šesť vymeniteľných obrazov. Obrazy sú z roku [1771](#) od majstra [Samuela Kialoviča](#). Nad oltárom sú anjeli držiaci erby šľachtických rodín z okolia, ktorí podporovali evanjelickú cirkev. Organ je dielom majstra [Martina Podkonického](#) z Banskej Bystrice. Patrí medzi vzácné barokové organy. Pochádza z roku [1764](#). Luster, pôvodne pozlátený, je dar richtára [Martina Hudeca](#) z Veľkej Lúky.

Celková kapacita kostola je 1 100 miest na sedenie. Do kostola vedie 5 vchodov. Po obvode kostola je 30 okien. Strecha je šindľová s tromi krížmi a kohútom - symbolom kresťanskej bdelosti.

V blízkosti kostola je zvonica s rovnakou architektúrou, ktorá bola postavená súčasne s kostolom [1726](#). Na nádvorí kostola sú tri staré lipy, ktoré boli vysadené pri vysviacke kostola.

7. júla 2008 na 32. zasadnutí Výboru [UNESCO](#) v kanadskom [Quebecu](#) bol kostol aj so zvonnicou zapísaný do [Zoznamu svetového dedičstva UNESCO](#).

Hronsek – vodný hrad

Najstaršou stavbou v obci je goticko-renesančný kaštieľ z roku 1576, t.z. "Vodný hrad". Patril Géczyovcom, neskôr tento hrad vlastnili šľachtické rody Soosovci de Poltár,

CYKLOPOTULKY ROUTE 66 SK

Battikovci z Vlkanovej, Schmideghovci, Róthovci z Kráľovej a keď sa dedička róthovského majetku Johanna vydala za grófa Jozefa Telekyho de Szék, prešiel majetok na rod Telekyovcov. Potom čo sa vystriedalo viac vlastníkov dostal sa Vodný hrad do správy pamiatkového úradu. Stavba začala chátrať od čias, ako ho opustili v roku 1978 poslední vlastníci: rodina Pršancová, Čiamporová a Halajová. Pivnice tohoto kaštieľa súžili kedysi ako väzenie, neskôr za čias Rákocziho povstania na razenie mincí (1704). Poslední majitelia priestory pivníc používali na uskladňovanie potravín z dôvodu, že boli suché. Aj napriek výskytu vody v priekope (pri povodni) nenasiakli vodou.

Pôvodný vodný hrad mal kvôli tureckým nájazdom vybudované opevnenie tvorené obranným múrom so štyrmi vežami a vodnou priekopou, cez ktorú sa prechádzalo padacím mostom.

Dediční páni Geczyovci mali dcéru Juliannu, ktorá sa vydala za kuruckého kapitána Korponayho a bola za špionáž vo Viedni popravená. Mór Jókay postavu Julianny opísal v známom románe „Levočská biela pani“.

Za zmienku o Vodnom Hrade stojí, že od roku 1690 do doby postavenia dreveného artikulárneho kostola slúžil tiež na vykonávanie evanjelických služieb Božích, ktoré tu vykonával prvý farár Ján Simonides (1690-1695), martýr, galejník. Potom Vodný hrad vlastnili viacerí majitelia. Každý majiteľ si stavbu prispôboval svojim požiadavkám. V bašty, ktoré kedysi plnili obranú funkciu, premenili na hospodárske objekty a dokonca južná bašta slúžila aj ako obydlie pre chudobnejšiu rodinu. V hlavnej časti stavby reštaurátori objavili pod omietkami fresky, ktoré zdobili steny niekdajších reprezentatívnych miestností.

Vodný hrad v súčasnosti patrí spoločnosti „Vodný hrad, s.r.o. Banská Bystrica, ktorá začala s jeho rekonštrukciou v snahe dať kaštieľ do pôvodného stavu. Je len potešiteľné, že noví majitelia, ktorí kúpili stavbu od pamiatkového úradu ako ruinu, ju opravujú tak, že sa stáva dominantou obce. **Vodný hrad je v súkromnom vlastníctve a v súčasnosti je pre verejnosť zatvorený.**

Lupčiansky hrad

Lupčiansky hrad^[1] (staršie *Lupčiansky zámok*) je **hrad** na **Horehroní**, nachádzajúci sa nad obcou **Slovenská Lupča**. Je to **národná kultúrna pamiatka**.

Hrad s názvom *Liptza* sa písomne spomína v roku **1250** a vznikol na mieste staršieho hradiska po **vpáde Mongolov** (1241). Významná poloha na prístupovej ceste k stredoslovenským banským mestám urobila z hradu časté sídlo panovníkov.

V júni **1443** zasiahlo **Uhorsko** silné zemetrasenie, ktoré hrad veľmi poškodilo. Nasledovali rozsiahle opravy, ďalšie nasledovali po roku **1572**, kedy nový správca Pavol Rubigall realizoval jeho prestavbu. V nepokojnom období na prelome **17.** a **18. storočia** často menil majiteľov a bol opakovane vyrabovaný. Postupne stratil funkciu správneho centra a jeho osud spečatil požiar, po ktorom sa vykonali len nevyhnutné opravy.

CYKLOPOTULKY ROUTE 66 SK

Panovníci využívali novopostavené kaštiele a v opustenom areáli hradu vznikol sirotinec. Neskôr pribudla škola a výchovný ústav pre mladistvých. Po [druhej svetovej vojne](#) areál slúžil ako učilište, priestory charity, no aj pre potreby Socialistického zväzu mládeže. Počas 90. rokov hrad spravoval Krajský pamiatkový ústav v Banskej Bystrici, od ktorého ho v roku [2002](#) prebrali [Železiarne Podbrezová](#). Nový vlastník vykonal na Ľupčianskom hrade rozsiahle rekonštrukčné práce, ktoré výrazným spôsobom zatraktívili celý areál.

Prameň a meandre rieky Hron

Hron je druhou najdlhšou riekou na Slovensku. Je dlhá 298 km a pramení na našom nádhernom Horehroní na upätí Kráľovej hole v nadmorskej výške 934 m.n.m.

Nachádza sa pri hlavnej ceste približne 3 km od obce Telgárt. Prechádzkovým tempom sa k jeho prameňu dostanete z obce Telgárt približne za pol hodinu. Patrí tiež aj medzi obľúbené ciele nenáročných cyklovýletov. Voda priamo z prameňa Hrona vás osvieži a sily môžete načerpať na odpočívadle pri prameni. Neďaleko prameňa sa nachádza aj [Chmarošský viadukt](#), ktorý je jednou z technicky najnáročnejších a jedinečných stavieb nielen na Horehroní a rozhodne sa ho oplatí vidieť. Spolu s Telgártskym viaduktom a tunelom Kornela Stodolu vytvárajú známu Telgártsku slučku.

NPR Meandre Hrona

Pokiaľ sa vydáte po prúde rieky natrafíte na prírodnú rezerváciu Meandre Hrona. Jedná sa o zaujímavý prírodný úkaz, kde sa koryto Hrona kľukatí tak, že sa odchyľuje od priameho smeru toku. Vytvára tak oblúky, ktoré ležia proti samotnému prúdu. Ich vznik spôsobuje voda, ktorá dlhodobo naráža na brehy a podmieľa ich. V NPR Meandre Hrona sa nachádza množstvo vzácnych a chránených druhov rastlín. Na túto prírodnú zaujímavosť natrafíte taktiež neďaleko obce Telgárt.

Železničný most (viadukt) a tunel Kornela Stodolu pri Telgárte

Železničný most pri Telgárte na strednom Slovensku je prvou členenou oblúkovou konštrukciou zo železobetónu na československých tratiach. Raritou slovenských železníc je aj neďaleký **tunel Kornela Stodolu**, ktorý je jediným špirálovitým tunelom na Slovensku.

Oba objekty sa nachádzajú na **železničnej trati Červená Skala-Margecany**. Trať je unikátnym technickým riešením prekonania veľkého prevýšenia (výškový rozdiel 172 m) na pomerne krátkom 12 km úseku v zložitom teréne.

Jej najzaujímavejšia časť začína pri Telgárte originálne riešeným slučkovým tunelom, pokračuje esteticky pôsobivým viaduktom a cez ďalšie dva tunely sa dostane do svojho najvyššieho bodu priamo v druhom, v tzv. Besníckom tuneli s nadmorskou výškou 957 metrov, čo je **najvyššie miesto našich železníc s normálnym rozchodom**.

Telgártsky tunel Kornela Stodolu je dlhý 1 239,6 m a postavený je do oblúka s priemerom 400 m. Začína pri zastávke Telgárt, kde sa špirálovito otočí o 360°, naberie výšku a vyústi nad dedinou o 16 m vyššie. Potom pokračuje oblúkovite viaduktom do výšky 22 m až kým sa opäť neocitne nad tunelom o 31 m vyššie. Urobí tak špirálovitú slučku, tzv. **Telgártsku slučku**. Trať pôvodne merala 107 km a slučkou ju skrátili na necelých 93 km.

CYKLOPOTULKY ROUTE 66 SK

Telgártsky viadukt bol postavený v roku 1931 na trati so sklonom 17 ‰. Premostenie je vysoké v strede 22 metrov a dlhé 86,2 metra, stredný diel má jediný oblúk zo železobetónu so svetlostou 31,9 metra, krajné diely majú po dva kamenné klenuté otvory svetlosti 9 m. Na jeho vybudovanie bolo použitých 3 570 m³ muriva.

Kežmarský zámok (hrad)

Kežmarský zámok (-normovaný názov^[1]; iné názvy: **Kežmarok**, **Kežmarský hrad**) je zámok v [Kežmarku](#), ktorý stojí na mieste kostola z [13. storočia](#). Ten bol v roku [1462](#) prestavaný na hrad a v [17. storočí](#) na zámok. Je sídlom Múzea v Kežmarku.

Kežmarský hrad je pôvodne [gotický](#) hrad z prelomu [14.](#) a [15. storočia](#), vznikol na mieste kláštora s Kostolom [svätej Alžbety](#) spomínaného už v roku [1251](#). Prvá písomná zmienka o Kežmarskom hrade pochádza z roku 1447, z čias, kedy územie obývala posádka [Jana Jiskru z Brandýsa](#). Dlhoročnými majiteľmi hradu bola rodina [Thököly](#). Vlastníkmi boli tiež rodiny Lasky a Rueber. Rodina Rueber hrad vlastila do roku 1610, kedy ho 25. mája kúpil Štefan Thököly za 13 000 uhorských florénov. Na nádvorí hradu sú základy neskororománskeho kostola z 13. storočia. Z 15. storočia pochádzajú gotické prvky niektorých traktov hradu, ktorý bol [renesančne](#), [barokovo](#) a [klasicisticky](#) upravovaný. Cenným pamiatkovým objektom je ranobaroková kaplnka. Hrad sa v roku [1702](#) stal majetkom mesta [Kežmarok](#) a v roku [1787](#) vyhorel, jeho pamiatková obnova započala na začiatku [20. storočia](#).^[2]

Nad portálom vstupnej veže sa nachádza tabuľa, ktorá zobrazuje erby Štefana I. Thökölyho a jeho manželky Kataríny Thurzovej. Nad erbami je nápis: "TVRRIS FORTISSIMA // NOMEN DOMINI", pod erbami "STEPHANUS TÖKÖLI DE KESMARK // ANNO SALUTIS 1628 TVRRIM HANC RENOVARI CURAVIT".

Pieniny

Pieniny sú pohorie a [geomorfologický celok](#) oblasti [Východné Beskydy](#), geologicky sú samostatným celkom a jediným samostatným pohorím, ktoré je tvorené [bradlovým pásmom](#). Preteká nimi rieka Dunajec

Územie sa nachádza v severnej časti [Spiša](#), nazývaného tiež [Zamagurie](#). Pieniny zo severu vymedzuje hranica s [Poľskom](#), na východe [Ľubovnianska vrchovina](#), na juhu [Spišsko-šarišské medzihorie](#) a na západe [Spišská Magura](#).^[1] Na tomto území žili v minulosti prevažne [Slováci](#), [Gorali](#), [Rusíni](#), [Poliaci](#) no i [Židia](#), [Nemci](#) a [Rómovia](#).

Pieniny tvorí horský masív bradlového pásma a najvyšším vrchom sú [Vysoké skalky](#), dosahujúce 1 050 m n. m.. Na území Slovenska sú výškovo a turisticky zaujímavé vrcholy [Vysoká](#) (1 013 m n. m.), Vrchriečky (966 m n. m.), Kýčera (954 m n. m.), Fakľovka (934 m n. m.), Šlachovky (899 m n. m.), Plašná (889 m n. m.), Rabštín (842 m n. m.) a Holica (828 [m n. m.](#)), na poľskej strane sú najatraktívnejšie Sokolica (747 m n. m.) a Tri Koruny (poľsky: Trzy korony (982 m n. m.)). Turisticky atraktívne sú vápencové bralá Haligovských skál a okolie [Červeného kláštora](#).^[2]

CYKLOPOTULKY ROUTE 66 SK

Červený Kláštor

Červený kláštor je pôvodne [gotický kartuziánsky kláštor](#), ležiaci v malebnom vyústení potoka [Lipník](#) do prielomu [Dunajca](#) v [Pieninskom národnom parku](#) v obci [Červený Kláštor](#) v okrese [Kežmarok](#).

Červený kláštor, oficiálne [Lechnický kláštor](#), začali budovať pravdepodobne po roku 1320 v katastrálnom území obce [Lechnica](#). Svoje pomenovanie dostal podľa červenej farby striech kláštorných objektov. Jeho história je úzko spätá s pôsobením príslušníkov dvoch [reholí – kartuziánov](#) (v rokoch 1320 – 1567) a [kamaldulov](#) (v rokoch 1711 – 1782). Obe spoločenstvá patrili k najprísnejším pustovníckym reholiam. [Mnísi-pustovníci](#) žili v klauzúre, t. j. v uzavretej časti kláštora (zo stredovekého lat. *clausura*, t. j. *uzavreté miesto*,^[3] od lat. *clausus*, t. j. *uzavretý*). Obývali samostatné domčeky – [cely](#), pri ktorých boli záhradky. Pre príslušníkov oboch spoločenstiev platila zásada mlčanlivosti, nosili biely habit a striedmo sa stravovali.

Založenie kláštora potvrdila roku 1319 [spišská kapitula](#) a roku 1320 dal súhlas na jeho postavenie kráľ [Karol I. Róbert z Anjou](#).

Kláštor dobyli v prvej polovici 15. storočia [husitské](#) vojská. Ďalšie obliehanie kláštora začiatkom 16. storočia prinútilo mníchov ho opustiť. Kláštor upadal. Objekt dostal svetských majiteľov, napr. v roku 1609 kláštor nadobudol [Štefan Thököly](#), v roku 1625 sa stal vlastníctvom [Pavla Rákócziho](#), ktorý dal vybudovať niektoré jeho vnútorné zariadenie a opevnil ho múrom.

Až začiatkom 18. storočia sa kláštor opäť dostal do cirkevných rúk. Jeho majiteľom sa stal nitriansky biskup [Ladislav Matiašovský](#), ktorý kláštor po svojej smrti v r. 1705 v testamente odkázal benediktínskej reholi – kamaldulom, pomenovaným podľa materského kláštora [Camaldoli](#) pri [Arezze](#) v [Toskánsku](#). Ich príchodom začala nová etapa rozmachu kláštora.

Po príchode kláštor pomenovali „Kláštor pustovníkov hory Troch korún“. Celý objekt dali zrenovovať pre svoje potreby v duchu súdobého slohu – [baroka](#). Na miestach starších pustovní si postavili svoje domčeky na južnej a východnej strane od kostola. Zaoberali sa poľnohospodárstvom, záhradkárstvom, rybolovom a liečiteľstvom. Podľa pôvodných kartuziánskych predpisov malo žiť v každom kláštore štrnásť mníchov a šesťnásť bratov-[laikov](#). V Červenom kláštore bolo desať pustovní. Okrem toho mnísi sa sústredili na prestavbu hospodárskych budov. V roku 1747 opravili i kostol, najmonumentálnejšiu stavbu celého kláštorného komplexu. Jeho exteriér ostal zachovaný v gotickom slohu, interiér doznal obnovy v duchu [baroka](#). Steny i gotické klenby ozdobili maľbami s rozsiahlymi dekoráciami rastlinných motívov. V interiéri umiestnili nové lavice pomaľované barokovými maľbami, zachytávajúcimi každodenný život tunajších obyvateľov vo chvíľach práce, odpočinku i modlitieb.

Z tunajších mníchov sa do našich kultúrnych dejín významne zapísali dvaja členovia rehole – [mních Cyprián](#), zberateľ liečivých rastlín, svojím [herbárom](#) (na prvom poschodí konventu mal zriadenú lekáreň, preslávenú v širokom okolí) a [Romuald Hadbavný](#) latinsko-slovenským slovníkom.

Do rozvoja kláštora nepriaznivo zasiahlo nariadenie cisára [Jozefa II.](#) z roku 1782 o zrušení niektorých reholí, medzi nimi i kamaldulov. Rehoľníci boli nútení opustiť kláštor, ktorý začal následne pustnúť.

CYKLOPOTULKY ROUTE 66 SK

Až v roku 1820 [František I. Habsburský](#) daroval lechnický kláštor i s jeho majetkami [gréckokatolíckemu biskupstvu](#) v [Prešove](#). Napriek tomu kláštor kvôli nedostatku prostriedkov na jeho obnovu naďalej upadal. Dielo skazy zavŕšil zničujúci požiar v roku 1907. Až zásluhou nadšencov z Klubu slovenských turistov a lyžiarov v Prešove sa podarilo po roku 1918 opraviť niektoré časti areálu. Napriek tomu bol kláštor do roku 1945 už na ceste k zrúcanine.

Komplexná rekonštrukcia Červeného kláštora sa začala v roku 1956. I keď sa jeho opravné práce dlho preťahovali, dostal napokon po oprave v júni roku 1966 kultúrne využitie umiestnením muzeálnej expozície [Východoslovenského múzea](#) v [Košiciach](#), reštaurácie a ubytovne. Budova kláštora bola využívaná aj ako škola v prírode v správe organizácie Školy v prírode hlavného mesta SSR Bratislavy (spravovala aj dnešnú chatu J.A.Komenského v Račkovej Doline). Jej dlhoročný riaditeľ Ladislav Schimpl sa zaslúžil aj o rozvoj areálu, kde pribudol napr. tenisový kurt. V rokoch 1999 – 2007 v kláštore prezentovalo svoju expozíciu [Lubovnianske múzeum](#) zo [Starej Ľubovne](#). Od roku 2008 je návštevníkom sprístupnená múzejná expozícia, ktorú zriadil [Pamiatkový úrad SR](#).

V roku 2007 bola ukončená 1. etapa náročných reštaurátorských prác v Kostole [sv. Antona Pustovníka](#) a kostol bol verejnosti sprístupnený ako súčasť múzejnej expozície.

Muzeálna expozícia približuje históriu a kláštorňý život spomínaných rádov a vzácne umelecko-historické pamiatky z Červeného Kláštora, ale aj z celej oblasti severného [Spiša](#). Jeho bohatú históriu možno podľa bývalých vlastníkov rozdeliť do štyroch období:

- 1320 – 1567 kartuziánsky kláštor
- 1569 – 1710 kláštor v majetku svetského panstva
- 1711 – 1782 kamaldulský kláštor, Kongregácia Monte Corona
- od roku 1782 kláštor v majetku cirkvi a štátu

Areál Červeného kláštora bol pre jeho prínos do histórie Slovenska z hľadiska architektúry i využitia vyhlásený v roku 1970 za [národnú kultúrnu pamiatku](#).

Hlavnými stavbami sú [gotický](#) jednolodový [Kostol svätého Antona Pustovníka](#) (jeho stavbu začali po r. 1360) s bočnými [kaplnkami](#), kláštorňá budova s krížovou chodbou (pristavaná po r. 1400 k severnej strane kostola), tzv. hodinová veža a hospodárske budovy. Okolo týchto stavieb obiehala opevnenie, ktorého múr mal aj cimburie. V ostatnom priestore boli samostatné domce pre mníchov.

Jedným z historicky i umelecko-architektonicky najcennejších interiérov kláštornej budovy je [refektár](#). Miestnosť zaklenutá dvoma poľami sieťovej klenby z druhej polovice 15. storočia je nádherným príkladom neskorogotickej architektúry. Rebrá s terakotových tvaroviek umožňujú dokonale vyniknúť jej krásnej geometrii. Miestnosť zaujme i svojou vzácnou nástennou výzdobou. Steny refektára po roku 1520 vyzdobili okolo okna ornamentálnymi vzormi a na stenách výjavmi z pašiového cyklu.

CYKLOPOTULKY ROUTE 66 SK

SK ROUTE 66 CESTA KTORÁ SPAJA

SK ROUTE 66

Šestá cesta I. triedy/66, pod názvom „SK ROUTE 66“ je vnútroštátna cesta Slovenska, ktorá spája 3 štáty: Maďarsko, Slovensko a Poľsko, vytvára nadnárodný turistický koridor. Začiatok cesty je v Sahách a koniec cesty je v Tatranskej Javorine. Dĺžka cesty SK Route 66 je 270 km. Právom sa nazýva ako **CESTA KTORÁ SPAJA**. SA Route 66 v rámci cestovného ruchu uskutočňuje zaujímavé podujatia, nielen na využitie voľného času, ale aj na poučenie a rozvoj. Sme radi, že sa stárate priateľom cestovania na ceste SK ROUTE 66.

CENTRÁLA SK ROUTE 66 - LOPEJ

III. Družby 322, 976 98 Lopej - www.motest66.sk - www.motelroute66.sk

Ubytovanie - Reštaurácia - Havana Pub - Rokovacie miestnosti

MOTEL ROUTE 66 - LOPEJ

Slovenská asociácia ROUTE 66

Prioritné osi projektu

1. Dopravno-bezpečnostná
2. Ekonomicko-rozvojová
3. Enviromentálna
4. Sociálna
5. Športová
6. Duchovná
7. Kultúrno-historická

www.routes66.sk

Slovenská asociácia Route 66 je členom:
Slovensko-Maďarskej obchodnej a priemyselnej komory (www.smpk.eu)
Slovensko-Poľskej obchodnej komory (www.spok.sk)

Slovenská asociácia Route 66 - Slovak association Route 66

Partner: VOLKSWAGEN FINANCIAL SERVICES

SK ROUTE 66
 Virtuálna SK ROUTE 66
 Cyklistika

Centrála Slovenskej asociácie ROUTE 66
 Zaujímavosť

© ILLI PRÉTO, s.r.o. 2017
Všetky práva vyhradené.